

IDÉSKISS GÄRDET

Gärdet mitt i staden

SWECO ARCHITECTS

Sebastian Grönkvist

2019-09-30

UPPDRAGSNUMMER: 12706352

UTVECKLINGSOMRÅDE

FÖRLÄNGNINGEN AV WILHELMINAPASSAGEN

FÖRLÄNGNINGEN AV WILHELMINAPASSAGEN HAR MÅNGA GRÖNYTOR UTAN TRÄD

WILHELMINAPASSAGEN

JÄMFÖRANDE VY MED TRÄD

GATURUM UTAN TRÄD

BOSTADSGÅRD IDAG

BOSTADSGÅRD FRAMNÄS

GATURUM MED TRÄD

JÄMFÖRANDE VY MED KOMPLETTERADE TRÄD

BOSTADSENTRÉ GÄRDET

BOSTADSENTRÉ FRAMNÄS

BOSTADSENTRÉ GÄRDET

OLIKA TYPER AV BYGGNADSKROPPAR BLOCKERAR PASSAGER

BOSTADSENTRÉ FRAMNÄS

GATURUM VALLASTADEN, LINKÖPING

TORGET BOLLNÄS

GATURUM VALLASTADEN, LINKÖPING

TORGET KUNGSBACKA

DAGVATTENLÖSNING

DAGVATTENLÖSNING VALLASTADEN, LINKÖPING

DAGVATTENLÖSNING

DAGVATTENLÖSNING

DAGVATTENLÖSNING

ODLINGSLOTTER

KULTURARV

INSPIRATION FOR DET NYA OMRÅDET

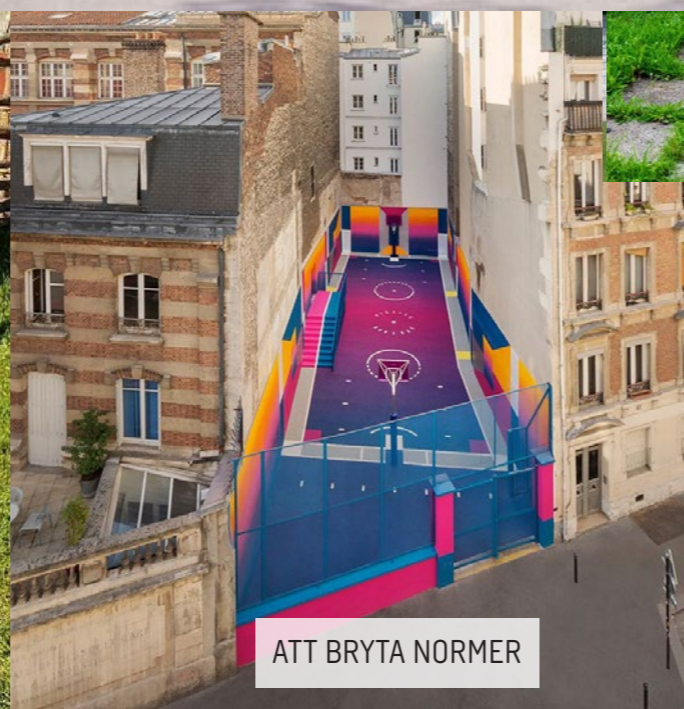
GÄRDESGÅRD

PLASKDAMM

ODLINGSLOTTER OCH GÄRDESGÅRD

ATT BRYTA NORMER

HUMLE OCH FALU RÖDFÄRG

LINFÄLT OCH ODLINGAR

FASADMÅLNING

KLÄTTERSVAMP/BOULDER

INSPIRATION FÖR DET NYA OMRÅDET

HUMLESTÖRAR

KULTURARV

KNUTTIMRING

BROKVISTAR

ODLINGAR OCH TJÄRAD KANT

RÖDTJÄRA

FALURÖDA FASADSPÅN

LEK FÖR ÄLDRE BARN

TRÄTJÄRA

INSPIRATION FÖR DET NYA OMRÅDET

SKULPTURER OCH KONSTNÄRLIGA INSLAG

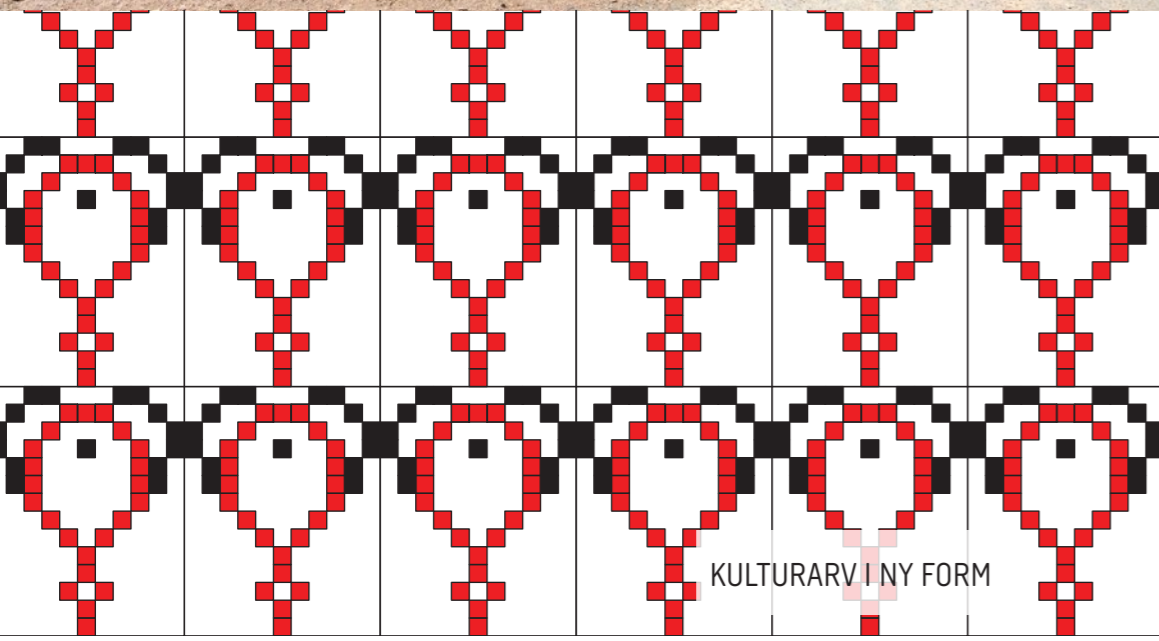
VATTENLEK

DAGVATTENLÖSNING

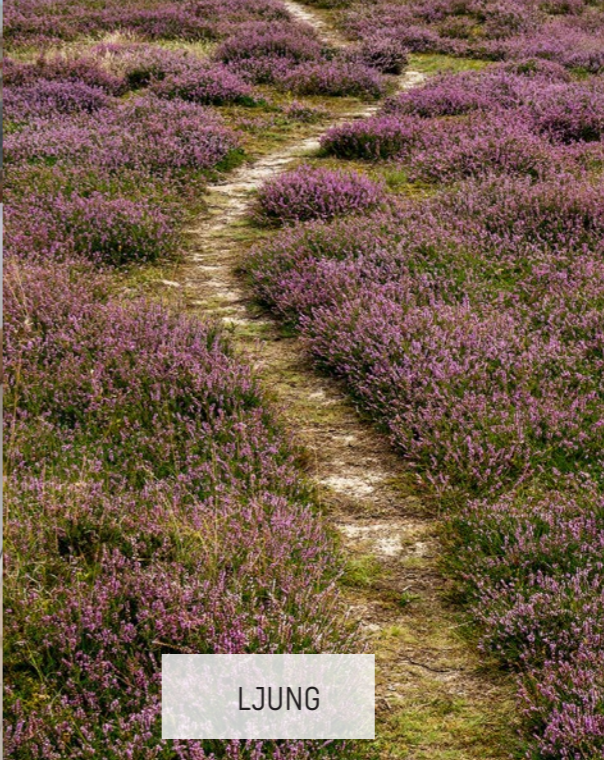
DAGVATTENLÖSNING

KULTURARV I NY FORM

KULTURARV I NY FORM

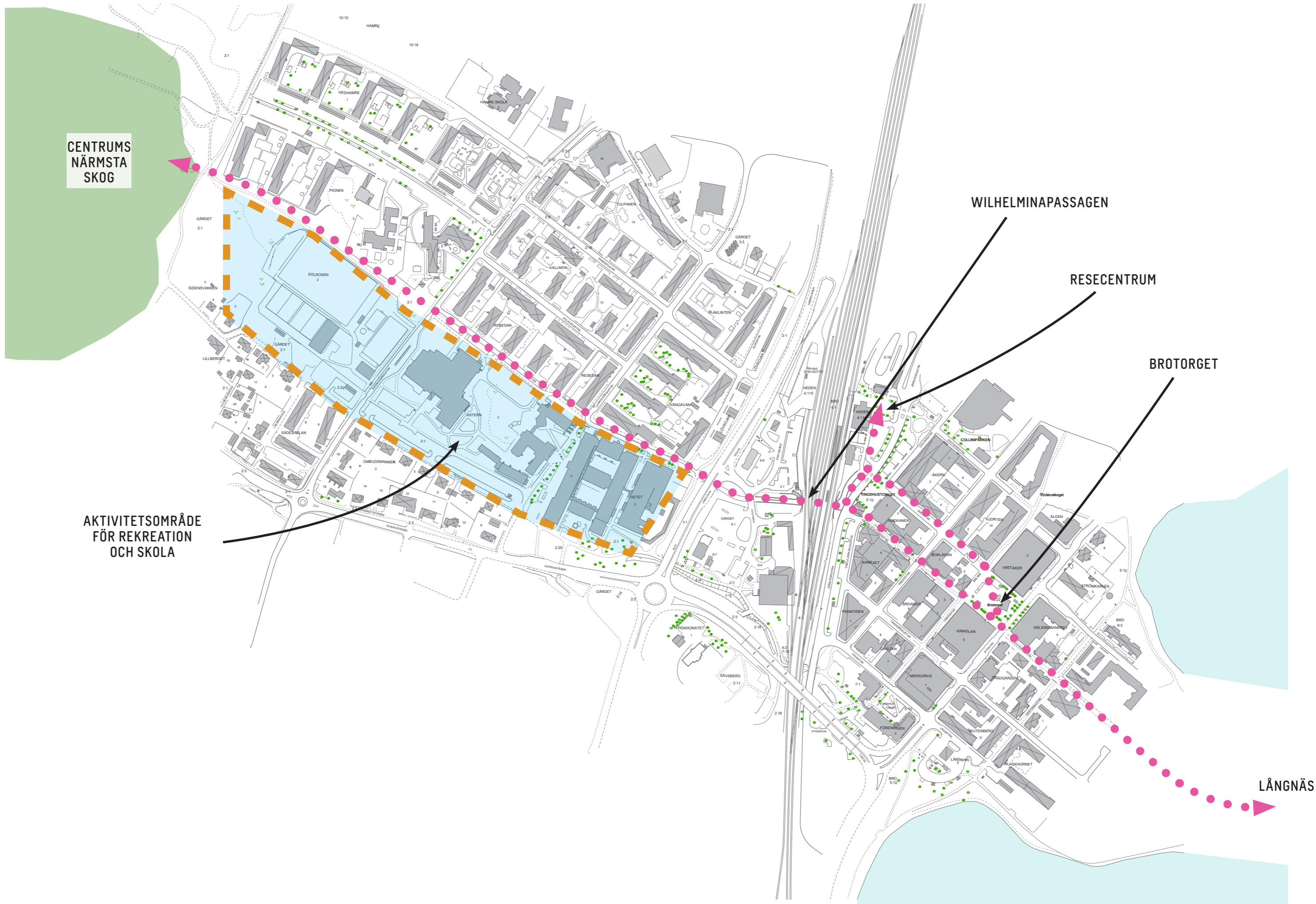

LJUNG

HÄLSINGLAND

LINFÄLT OCH ODLINGAR

CENTRUMS
NÄRMSTA
SKOG

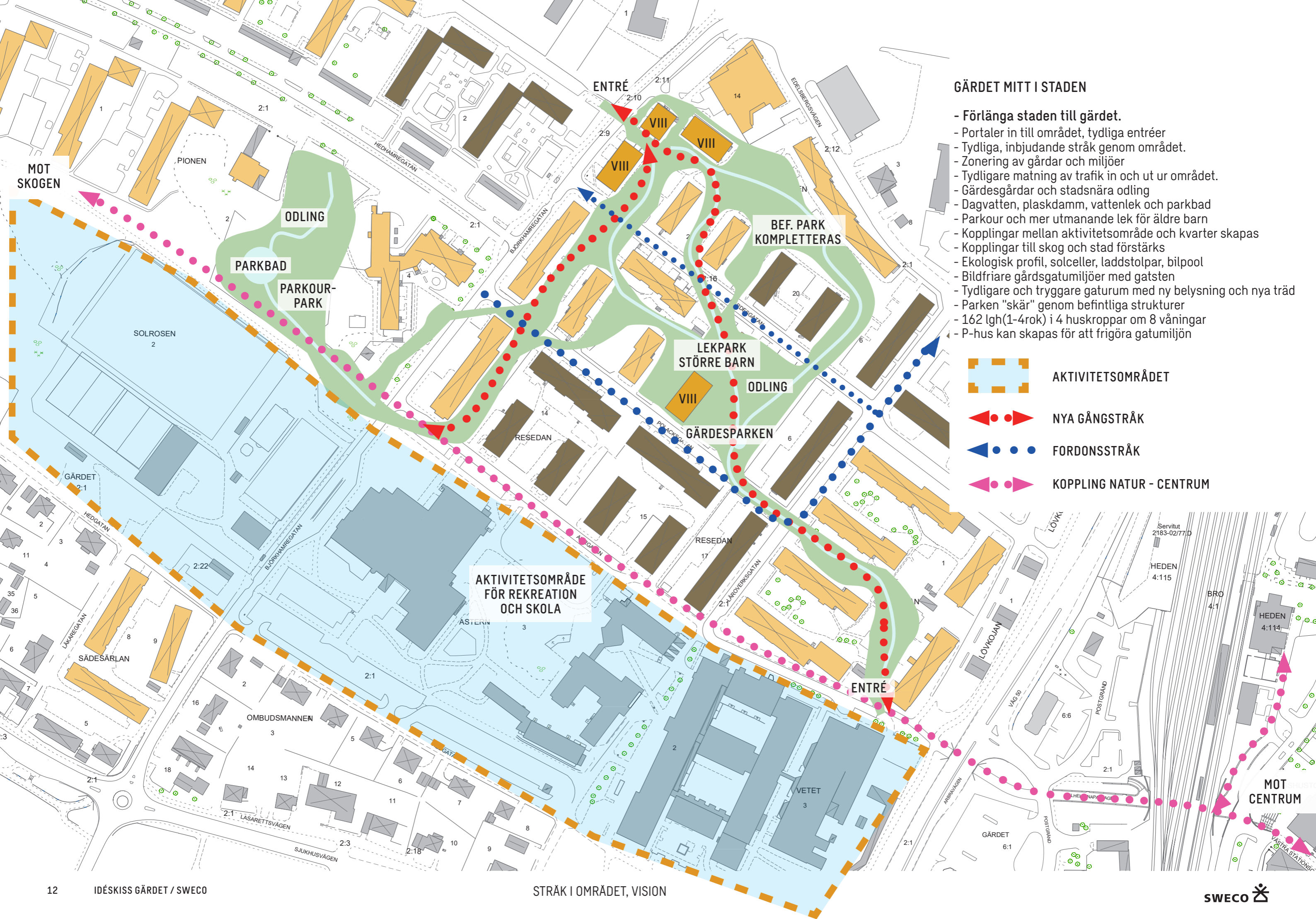
WILHELMINAPASSAGEN

RESECENTRUM

BROTORGET

AKTIVITETSOMRÅDE
FÖR REKREATION
OCH SKOLA

LÅNGNÄS

GÄRDET MITT I STADEN

- Förlänga staden till gårdet.
- Portaler in till området, tydliga entréer
- Tydliga, inbjudande stråk genom området.
- Zonering av gårdar och miljöer
- Tydligare matning av trafik in och ut ur området.
- Gärdesgårdar och stadsnära odling
- Dagvatten, plaskdamm, vattenlek och parkbad
- Parkour och mer utmanande lek för äldre barn
- Kopplingar mellan aktivitetsområde och kvarter skapas
- Kopplingar till skog och stad förstärks
- Ekologisk profil, solceller, laddstolpar, bilpool
- Bildfriare gårdsgatumiljöer med gatsten
- Tydligare och tryggare gaturum med ny belysning och nya träd
- Parken "skär" genom befintliga strukturer
- 162 lgh(1-4rok) i 4 huskroppar om 8 våningar
- P-hus kan skapas för att frigöra gatumiljön

- **AKTIVITETSOMRÅDET**
- **NYA GÅNGSTRÅK**
- **FORDONSSTRÅK**
- **KOPPLING NATUR - CENTRUM**

FASADMÅLNING AV LIN. DIREKT PÅ TEGELFASAD. JÄMFÖR MED FASADMÅLNINGAR GENOM ARTSCAPE. STJÄLKARNA PÅ LINBLOMMORNA NÅR ÄNDA NER I LINFÄLTET.

NYA TRÄD PÅ BOSTADSGÅRD. ÖVRIGA DELAR AV BOSTADSGÅRD ÅTGÄRDAS I MINDRE UTSTRÄCKNING.

LINFÄLT MED TJÄRABEHANDLAD KANT AV TRÄ

ÅTERKOMMANDE TRIPLETT AV HUMLESTÖRAR MÅLADE I FALURÖD FÄRG/RÖDTJÄRA SOM VISAR HUVUDSTRÅKETS STRÄCKNING

LINFÄLT MED RÖDTJÄRABEHANDLAD KANT AV TRÄ

STENMJÖLSGÅNG SKÄR AV ALL BEFINTLIG STRUKTUR MED SINA SKARPA YTTERKONTURER.

ÖPPEN DAGVATTENLÖSNING, JÄMFÖR MED SLOTTSSKOGEN I GÖTEBORG. (MELLAN DAMMARNNA) BROAR AV PERFORERADE STÅLPLATTOR LIKA ISRAELIPLADS I KÖPENHAMN.

ÅTERKOMMANDE TRIPLETT AV HUMLESTÖRAR MÅLADE I FALURÖD FÄRG/RÖDTJÄRA SOM VISAR HUVUDSTRÅKETS STRÄCKNING. PLANTERING MED KANT AV TRÄ VILKEN BEHANDLAS MED TJÄRA.

STENMJÖL

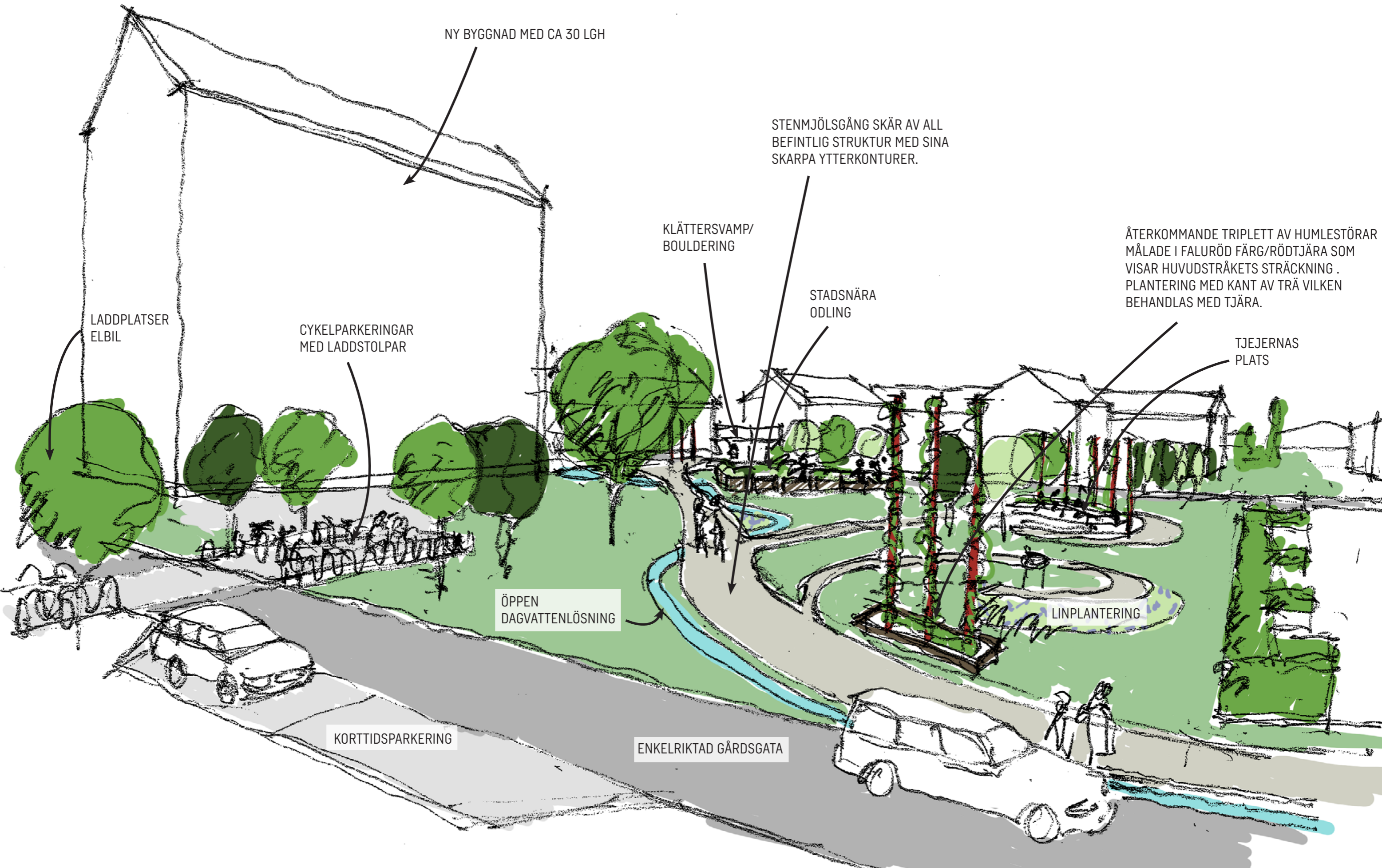
STENMJÖL

PLATTSÄTTNING LIKA BOLLNÄS TORG SOM BRYTS OREGELBUNDET MOT ASFALTSTRÅK.

PORTAL/BROKVIST AV FALURÖDFÄRGMÅLADE FASADSPÅN.

LINPLANTERING MED KNUTTIMRAD ODLINGSKANT BEHANDLAD MED RÖDTJÄRA

NY BYGGNAD MED CA 30 LGH

STENMJÖLSGÅNG SKÄR AV ALL BEFINTLIG STRUKTUR MED SINA SKARPA YTTERKONTURER.

KLÄTTERSVAMP/BOULDERING

STADSNÄRA ODLING

ÅTERKOMMANDE TRIPLETT AV HUMLESTÖRAR MÅLADE I FALURÖD FÄRG/RÖDTJÄRA SOM VISAR HUVUDSTRÅKETS STRÄCKNING. PLANTERING MED KANT AV TRÄ VILKEN BEHANDLAS MED TJÄRA.

TJAJERNAS PLATS

LADDPLATSER ELBIL

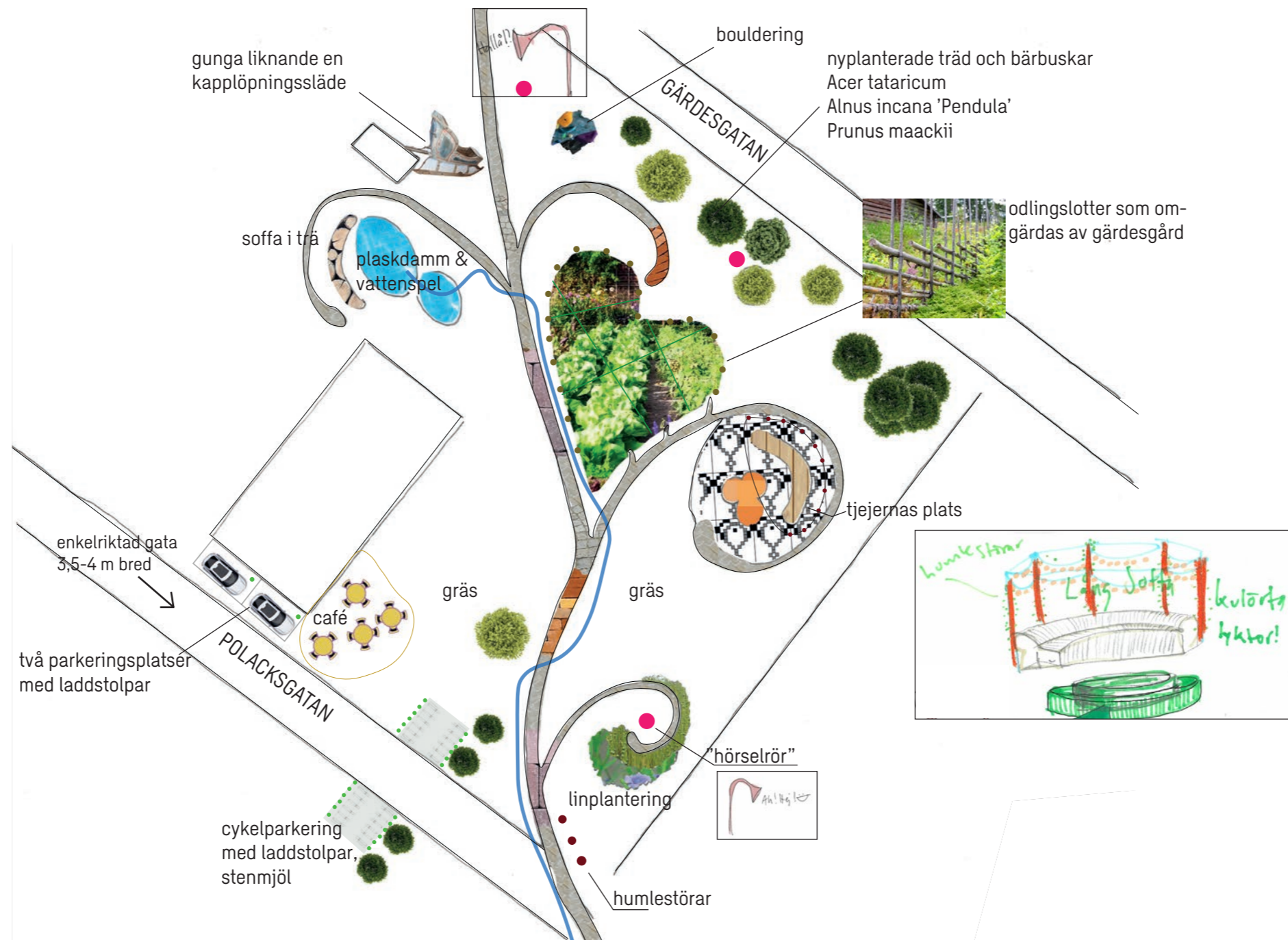
CYKELPARKERINGAR MED LADDSTOLPAR

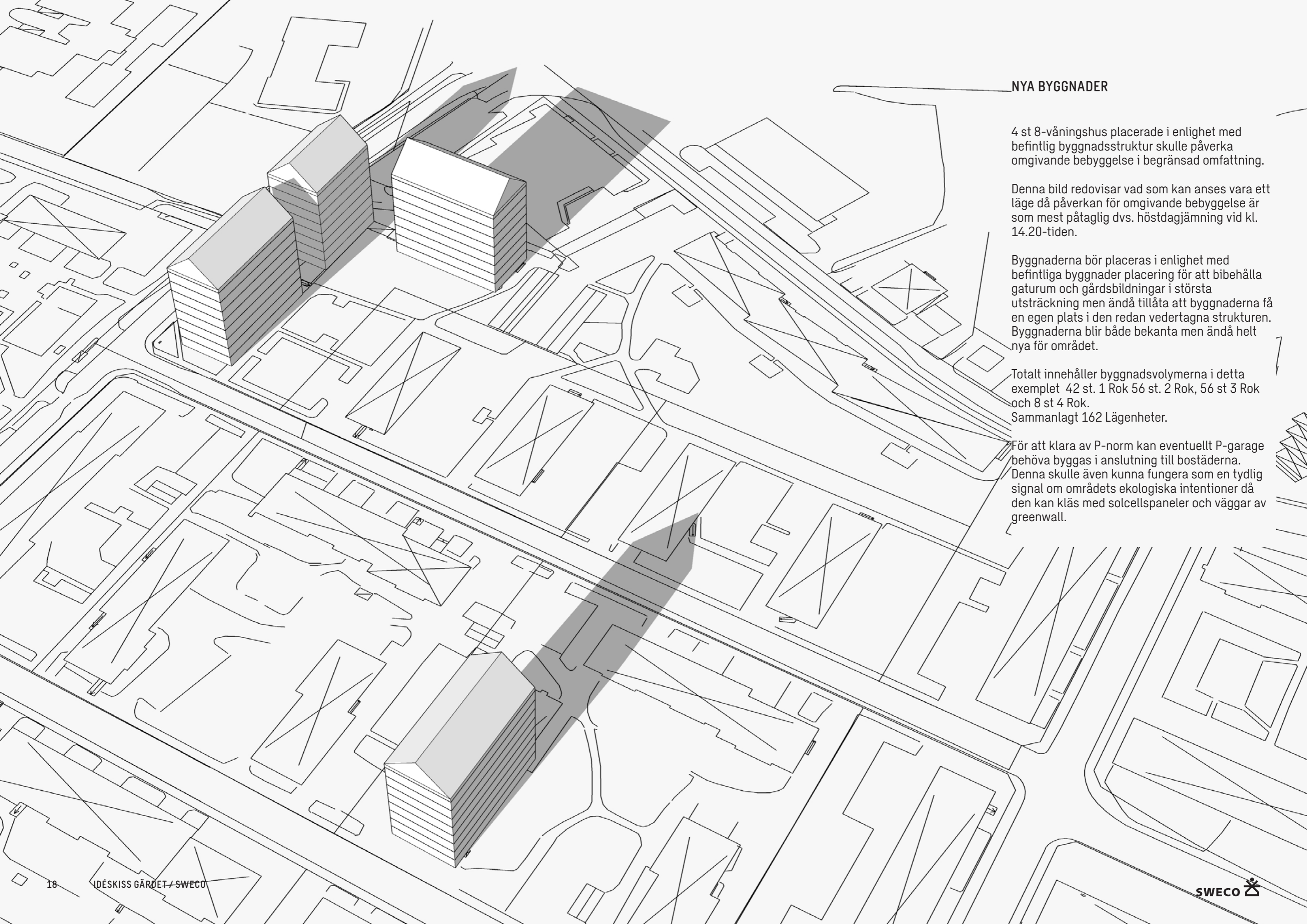
ÖPPEN DAGVATTENLÖSNING

LINPLANTERING

KORTTIDSPARKERING

ENKELRIKTAD GÅRDSGATA

NYA BYGGNADER

4 st 8-våningshus placerade i enlighet med befintlig byggnadsstruktur skulle påverka omgivande bebyggelse i begränsad omfattning.

Denna bild redovisar vad som kan anses vara ett läge då påverkan för omgivande bebyggelse är som mest påtaglig dvs. höstdagjämning vid kl. 14.20-tiden.

Byggnaderna bör placeras i enlighet med befintliga byggnader placering för att bibehålla gaturum och gårdsbildningar i största utsträckning men ändå tillåta att byggnaderna få en egen plats i den redan vedertagna strukturen. Byggnaderna blir både bekanta men ändå helt nya för området.

Totalt innehåller byggnadsvolymer i detta exemplet 42 st. 1 Rok 56 st. 2 Rok, 56 st 3 Rok och 8 st 4 Rok.
Sammanlagt 162 Lägenheter.

För att klara av P-norm kan eventuellt P-garage behöva byggas i anslutning till bostäderna. Denna skulle även kunna fungera som en tydlig signal om områdets ekologiska intentioner då den kan kläs med solcellspaneler och väggar av greenwall.

Vad sker härnäst?

- Detaljstudie stråk
- Utformning nya byggnader samt detaljplan
- Varumärkesarbete för aktivitetsområdet

GÄRDET MITT I STADEN

Bakgrund

Gärdet är en stadsdel där det är nära till allt.
En stadsdel där man egentligen inte är beroende av bil eller kollektivtrafik för att bo och leva i.
En stadsdel ett stenkast från centrum.
Nära till Natur-, friluftsliv och fritidsaktiviteter.

Det är få områden i Bollnäs som har dessa kvaliteter i den utsträckning som finns på Gärdet.

I området finns många barnfamiljer och det skapar ett behov för bostadsgårdar som tillåter lek och utevistelse både i soligt och skuggigt läge.

Det saknas en lekplats för äldre barn som utmanar mer. Något som exempelvis har byggts i Slottsskogen i Göteborg. Det saknas även vistelseytor inom kvarteren som inte är privata.

Bollnäs bostäder har ett åldrande bestånd där några byggnader har radonproblem och det finns generellt en del lägenheter av lägre standard i beståndet.

Några av byggnaderna i kvarteren är ägda av andra ägare än Bollnäs bostäder och gatumark mm är kommunalt ägda.

VA-nätet är under modernisering i området med Polacksgatan och Gärdesgatan på tur.

De flesta av gatorna i stadsdelen saknar tydliga gaturum och träd lyser med sin frånvaro på många platser i området. Björkhamregatan har dock delvis förnyats på senare tid.

Bostadsgårdarna är slitna och området upplevs vara uppbyggt för bilar, inte för boende.

Förlängningen upp på Alirgatan från Wilhelminapassagen är idag eftersatt och inte alls i samma nivå som den tidigare nämnda. Det upplevs som att passagen slutar tvärt.

Bollnäs stad står under en förnyelse som startar nere vid Torget och som sträcker sig via Wilhelminapassagen till Alirgatan. Till denna Sträckning ansluter sig även i närtid Bollnäs Resecentrum och planer finns på utveckling av Lokstallsområdet.

Det finns även planer på en ytterligare anslutning till området via en gångbro över väg 50/83.

Området i framtiden

Gärdets attraktionskraft och rykte ska stärkas. Det ska vara ett attraktivt område att vistas i, att besöka, att bo i. Det ska vara en trygg plats att bo på. Området ska vara spännande att besöka. Man ska uppleva att det finns en anledning att komma tillbaks.

Gärdet ska bli en tydligare del av staden. En brygga mellan stad och friluftsliv som definieras av det stråk som går mellan Långnäs, via det prisbelönta Brotorget, Brogatan/Västra stationsgatan, Resecentrum, Wilhelminapassagen, Alirgatan och som sträcker sig till Bollnäs centrums närmsta skog.

För att uppnå detta kräver att man tar ett helhetsgrepp. Först en vision, sedan en handlingsplan för att möjliggöra den tänkta visionen.

Om vi tänker och gör som vi alltid har gjort så blir det ingen förändring.

Vision

Visionen är att området ska få tydlig ekologisk profil och att problembyggnaderna som finns idag ska åtgärdas. Övriga befintliga fastigheter i området ska även upprustas. Sanering av befintliga fastigheter bör ske genom att riva radonhus; Vi river dom dåliga husen och ersätter dessa med bra hus.

Bollnäs bostäder har tydligt uttryckt en framåtanda där man framhåller att deras områden ska vara i framkant när det gäller miljö och därför kan området få tydlig ekologisk profil för att signalera att det är den väg man vill gå. Mot energisnålare bostäder, mer stadsnära odling etc.

För att stärka attraktionskraften till Gärdet kan tre tydliga fokusgrupper definieras:

- De som redan bor där och vill bo kvar.
- De som vill flytta till området
- De som vill besöka målpunkter i området och det inkluderar även det intilliggande aktivitetsområdet.

Dessa tre har olika behov och syn på vad som är kvaliteter i området men alla måste vara med i planering för att området ska bli lyckat.

Aktivitetsområdet i sydväst med sporthall, badhus, skateboardpark, tennisbanor mm är något som smittar av sig på det övriga området genom att folk dras till området med ett mål. Detsamma gäller i den Norra delen mot handelsområdet, familjecentral, förskola mm.

I väster finns natur och strövområde och rekreationsområde i direkt förbindelse med Alirgatan som även detta är värdefullt för området. Det finns en ytterligare potentiell förbindelse norr om Hedhamregatan som idag slutar tvärt.

Att bo så nära stadens funktioner tillåter ett bilfriare liv då man inte är beroende av kollektivtrafik eller egen bil för att sköta sin vardag. Det är ändå tillräckligt nära till allt.

Åtgärder område

För att skapa naturlig kommunikation mellan bostadsområde, inrättningar och stad så bör stråk tydliggöras genom gårdarna.

För att ändra strukturen utan att göra större strukturella ingrepp kan man sära av den befintliga strukturen på oväntade sätt. Att tillåta en gångväg att korsa en gata på snedden etc. Den nya strukturen bör dock markeras tydligt genom olika markbeläggningar, kantstenar, planteringar etc.

Exempelvis kan man med så enkla medel som gatustensbeläggning få tydlig effekt. Något som kan ses på torget i Bollnäs, i Vallastaden (Linköping) och på ett flertal andra ställen. Små åtgärder som ger stor effekt och flyttar ut vardagsrummet i det offentliga rummet.

Att ha ett bilfriare liv tillåter bilfriare gator och Polacksgatan, och gårdesgatan tillåter att man skapar en gårdsgatumiljö som är på fotgängares villkor.

Det är viktigt att bostadsgårdarna upplevs levande och inbjudande för att folk ska vilja vistas där och leva sina liv. Det kan vi göra genom att skapa olika zoner som är både privata och offentliga. som alla ansluter till de centrala stråk som kan skapas.

Som ett exempel på lyckad förändring av befintliga bostadsgårdar kan Framnäs nämnas.

I och med att Bollnäs genomgår en förnyelse kan även detta område behandlas likvärdigt och då ta tillvara på det kulturella arv som Bollnäs och Hälsingland besitter. Gärdesgårdar, förstukvistar, landsbygd etc är alla element som kan påminna oss om var vi befinner oss.

Även de sociala arven av boende i området skapar annorlunda förutsättningar. Ett skapande av områden för odling eller för vattenlek tillåter något som inte heller finns i området för närvarande.

I gatumiljön för Polacksgatan och Gärdesgatan placeras laddstolpar för elbilar och även för elcykel. Här placeras även korttidsparkeringar för att få parkerade bilar att cirkulera.

Åtgärder befintliga byggnader

Generell rustning samtliga bostadsgårdar sker i samband med att parkstråket byggs. Entréer till fastigheterna ska tydliggöras och det ska skapas en trevligare zon i anslutning till entrédörrar.

Mellan bostadsgårdar och stråk skapas privata och halvprivata zoner samt tydliga och distinkta gränser mot stråket som skär genom området.

Löpande underhåll av befintliga byggnader sker efter underhållsplan. Men lägenheternas indelning och planlösningar kvarstår i största möjliga utsträckning.

Åtgärder nya byggnader

Vid tillkommande byggnader är det viktigt att skuggningar av befintliga byggnader beaktas så man inte skapar mörka områden. Dock kräver ny bebyggelse planändringar för att tillåta högre våningsantal än vad som är uppfört på platsen idag.

Byggnader uppförs med tydlig miljöprofil av material såsom exempelvis massivträ/Korslimmat trä med sedumtak och solcellsanläggningar på tak.

P-hus bör uppföras med greenwall eller dylikt för att ge byggnaden tydligare "gröna signaler". Den bör även förses med solcellsanläggning som kan driva byggnadens laddstolpar eller motorvärmearruttag.

I delar av garaget kan en bilpool husera. Även en elcykelpool kan finnas där de ingående fordonen laddas av byggnadens alstrade ström.

Åtgärder bostadsgårdar

Bostadsgårdens indelning:

- Offentliga rummet -gator, cykelvägar, p-platser
- Halvoffentliga rummet – lekplats, umgängesplats (blir det för offentligt vistas inte de boende där.
- Halvprivat zon – entrézon, (här känner man igen de flesta. Här bör det finnas sittplatser).
- Privat zon – balkong, uteplats. (ger liv till gården. Präglas av den boende. Tydligt på Framnäs!)

Ju tydligare gränser mellan zonerna – desto fler kommer vistas på dem

Grundfunktioner som ska finnas:

- Lek
- Sittplatser för vila (både i sol och i skugga, lä)
- Cykelp
- Angöringsmöjligheter vid flytt
- Plats för möten
- Överblick
- Tydlighet – vad är till för alla och vad är till enbart för de boende?
- Trygghet, belysning, mindre trafikering
- Kontinuerligt underhåll av utemiljö
- Flexibel utemiljö med flera funktioner
- Varje bostadsgård ges en egen identitet
- Aktivera bottenvåningarna

Träd

Ju färre desto större slitage vilket medför risk att de dör.

Trädets funktioner:

- Bildar stomme
- Rumsskapande
- Vackra
- Ta ner skalan på intilliggande byggnader
- Utjämnar temperaturer
- Dämpar höga flöden
- Renar luft
- Livsmiljö växter och djur (t.ex. fåglar, bin m.fl)

Variation i sortval är positivt
Kontinuerlig förnygring krävs.
Trädförnygringsplan/trädvårdsplan underlättar skötsel av träbeståndet.

Vad sker härnäst?

- Diskussion.